

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Ér banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Congresulu nationalu bisericescu.

Siedinti'a IX., tienuta la 10/22 Octomvre.

Siedinti'a se deschide la 9 óre inainte de amédiadi, se cetesce protocolulu siedintiei precedente si se autentica.

Se presinta esibitele:

Raportulu consistoriului metropolitanu in obiectulu infiintari a dóue eparchii nóue pe teritoriulu provinciei metropolitane. — Se transpune comisiunei organisátore.

Biroulu cu provocare la §-ulu 24 alu afaceriloru interne raportéza, ca deputatii Aureliu Dobosian alesu in cerculu Brebul si Tit Hatieg alesu in cerculu Caransebesiu nu si-au prezentat creditionalele si nici nu si-au justificat absentia. Se declara cercurile de vacante si se va dispune alegere la timpul seu.

La ordinea dilei se pune raportulu comisiunei organisátore, care prin raportorulu seu P. Cosma raportéza relativu la cererea sinodului archidiecesanu inaintata la congresu prin conclusulu consistoriului metropolitanu dtto 21 Augustu a. c. Nr. 157 m. pentru a introduce modalitati nóue la alegerea deputatiloru preotiesci pentru sínódele eparchiale si pentru congresu precum si la scrutinarea alegeriloru mirenesci si comisiunea propune: ca considerandu, ca institutiunea de colegii de scrutiniu la alegerea deputatiloru din cleru ar involvá o alterare a §-lui 91 punctulu d) din statutulu organicu, dar preste tot, fiind aceste cestuni resolute deja in regulamentul de procedura la alegerea deputatiloru pentru congresulu nationalu bisericescu, congresulu nu primesce propunerea consistoriului metropolitanu.

Deputatulu Ioan cav. de Pusicariu, propune ca motivarea din propunerea comisiunei, dar preste etc. pana la bisericésca, se se lase afara ceea ce primindu-se se enuntie cá conclusu. — Considerandu, ca instituirea de colegii scrutinatóre la ale-

gerea doputatiloru din cleru involva o alterare a §-lui 91 punctulu d) din statutulu organicu procedura urmata pana acum la alegerile in sínódele eparchiale si in congresu se sustiene intacta si pentru viitoriu.

Tot aceea comisiune referéda asupra raportului consistoriului metropolitanu Nr. 237 m. din 22 Augustu 1889 relativ la spesele de caletorie ale asesoriloru din acelu consistoriu si la propunerea comisiunei se decide:

Congresulu ia cu aprobare actu de aceea, ca consistoriulu metropolitanu, tienend cont de ieftinirea calatoriei pe calea ferata prin introducerea tarifului de zone, inca in siedinti'a s'a din 22 August 1889 cu abatere dela §-ulu 12 alu regulamentul afaceriloru sale interne a decisu, ca spesele de caletorie a asesoriloru consistoriali se se rebonifice in sum'a lor efectiva pe calea ferata ér pentru viitoriu conform propunerii consistoriului decide ca §-ulu 112 din regulamentul afaceriloru interne ale consistoriului metropolitanu se se modifice in modulu urmatoriu:

Cuvintele din sirulu ultim „50 cr. de mil“ se inlocuesce cu cuvintele: „si anume spesele efective pe calea ferata clas'a I. trenulu acceleratu unde este trenu acceleratu, si unde legatur'a imediata se póte face numai cu acelasi.

Peste 10 zone se computa spre acoperirea altoruru spese de caletorie inca câte 2 dile de diurne afara de dilele de presentia.

Tot aceea comisiune prin raportorulu Nicolau Zigre referéda asupra modificari propuse de consistoriulu metropolitanu la §-ulu 15 liter'a b) alu regulului pentru parochii in ceea ce privesce cualificatiunea concurentiloru la parochiele de a II-a clasa.

Deputatulu Vasiliu Damian la propunerea comisiunei propune ca incât pentru parochii de clas'a I. se se adauga „se primesce propunerea consistoriului metropolitanu cu aceea, ca cuvintele „si esamenu de

qualificatiune cu calculu „distinsu“ se se inlocuésca cu „si esamenu de qualificatiune cu calculu de celu putienu sufficient.“

Deputatul Filaret Musta propune a se primi nemodificatu propunerea consistoriului metropolitanu.

Punendu-se la votu propunerile facute, propunerea deputatului V. Damianu nu se primesce, se primesce propunerea comisiunei si se enuntia cá concludu :

La parochiile de a II-a clasa pot concurá acei preoti ori clerici absolventi, cari dupa absolvarea celu putienu de 6 clase gimnasiale ori reale, sau dupa absolvarea de IV clase gimnasiale ori reale completate cu cursulu intregu pedagogicu si dupa terminarea sciintieloru teologice in vre'unulu diu institutelu dieceseloru nóstre au sustienutu esamenulu de calificatiune preotiésca cu succesu bunu.

Punctulu c) din §-ulu 15 alu regulamentului fatia de propunerea consistoriului metropolitanu se sustiene in textulu originalu.

Regulamentulu pentru parochii modificatu astfelu decide a se retipari si a se aclude la acestu protocol sub litera ./.

Deputatul Dr. N. Oncu propune urmatoriulu adausu la conclusulu de sub Nrul precedentu.

„Dispositiunile de fatia nu se aplica la teologii absoluti si absolventi. — Punendu-se la vot, nu se primesce.

Tot raportorulu de mainainte referéza asupra conclusulu sinodulu archidiecesanu, prin care se au decretat transpunerea comunei bisericesci Augustin dela ppresbiteratulu Treiscaunelor la protopresbiteratulu Cohalmului.

Congresulu conform propunerii comisiunei decide : apróba anectarea comunei bisericesci Augustin din protopresbiteratulu Treiscaunelor la celu alu Cohalmului.

Raportorulu de mai nainte relativ la propunerea consistoriului metropolitanu in obiectulu mesuriloru constrêngetóre, proiectate de sinodulu archidiecesanu fatia de acei membrii ai corporatiuneloru nóstre bisericesci, cari nu-si implinescu datorintiele, la care se au angajatu prin primirea mandatului, —

Congresulu cu delaturarea propunerii deputatulu Cor. Bredicean cá se se céra mai întâiu si voturile consistorieloru eparchiale din Arad si Caransebesiu, enuntia in conformitate cu propunerea comisiunii urmatoriulu concludu : — membrii comitetulu parochialu, precum si ai comitetulu si sinodulu protopresbiteralu, cari absentéza de dóue-ori dupa olalta dela siedintia, fara a-si justificá absentarea, se considera, ca si-au depusu mandatulu si-si perd dreptulu de alegere pasivu pentru periodulu actualu si pentru celu urmatoriu.

In casuri de aceste forulu competente este consistoriulu eparchialu, caruia in 15 dile are se-i se arete casulu din partea presidiului respectivei corporatiuni.

In legatura cu aceste sínódele parochiale si protopresbiterale se autorizéza cu inceputulu periodulu urmatoriu a alege in comitetelu parochiale si protopresbiterale in numeru de jumetate si membri suplenti cu cari se se póta numai decât reintregi locurile vacante.

Tot acelasi raportoru relativ la raportulu consistoriului metropolitanu in obiectulu infiintari unui post de comptabilu pe langa acelu consistoriu — si la propunerea comisiunei congresulu decide : — Raportulu consistoriului metropolitanu se ia spre scire cu adausulu, ca atunci când administrarea fundatiunei „Gozsdu“ se va transpune la centrulu metropoliei cestiunea postulu de comptabilu conform recerintieloru de atunci, se va sulevá eventualu de nou.

Raportulu consistoriului metropolitanu in privinti'a elaborari unui proiectu de normativu in meritulu regulari dreptulu de apelatiuni,

Conform propunerii comisiunii : — Se ia spre scire.

La ordinea dilei se pune raportulu comisiunei bisericesci, care prin referintele seu Dr. George Popoviciu raportéza asupra propunerii sinodulu eparchial din Caransebesiu in obiectulu mesuriloru pentru impedecarea convetiuirilor nelegiute. Comisiunea propune :

„Luandu la cunoscintia mesurile consistoriului metropolitanu facute in repetite renduri la guvernulu tierii, dar de óre-ce n'a urmatu resolutiunea asteptata, avendu in vedere latirea si urmarile stricacióse ale acestui reu socialu de asta data se se soliciteze prin maritulu congresu respunsulu acceptatu cu atât mai vertosu, ca in acésta directiune suntem sprijiniti si din partea celoralte confessiuni din tíera.

Nic. Zigre propune cá se nu se faca catra guvernulu solicitarea, dar se se dea indrumari catra propriile organe, cari se vor aflá de necesare din partea consistoriului metropolitanu ér Pré Santi'a S'a domnulu episcopu I. Metian face la propunerea comisiunei urmatoriulu amandamentu :

Punendu-se la vot propunerile facute, congresulu ia urmatoriulu concludu, — congresulu ia la cunoscintia pasii facuti de consistoriulu metropolitanu in repetite renduri la guvernulu tierii, dar fiind-ca resolutiune in acestu obiectu n'a urmatu si acestu reu socialu inca nu e delaturatu, consistoriulu metropolitanu se insarcinéza a intreveni de nou la guvernulu cá se indrume organele administrative subalterne pentru spriginirea organeloru nóstre bisericesci la sterpirea reului ; de alta parte inse, se se insarcineze si organele nóstre bisericesci a intreprinde si din parte-le toti pasii de lipsa pentru delaturarea reului.

In obiectulu interpretarii §-lui 6 din Stat. organicu reclamate de sinodulu eparchialu din Arad, comisiunea bisericesca propune, cumca tóte actele in

causa, apartinătoare de comisiunea organizătoare se se predee acesteia.

La propunerea deputatului Parteniu Cosma se decide: — Comisiunea bisericăseă se indruma a intră in meritulu causei si a veni cu propunere meritatorie.

Tot acelasi referinte raportéza relativu la reprezentatiunea consistoriului din Oradea mare, pentru delaturarea regulamentului votatu de sinodulu eparhialu aradanu sub Nrulu 99 ex 1887 in cestiunea esamenului de calificatiune a candidatiloru de preotia.

In conformitate cu propunerea comisiunei: — Acésta reprezentatiune se transpune pe calea consistoriului metropolitanu la sinodulu eparhialu aradanu pentru cá se se pronuntie asupra incidentului din care si-a luatu motivele, de cari a fost condusu la votarea regulamentului de sub intrebare.

Fiind timpul inaintatu, presidiulu anuntia procesim'a siedintia pre mane la 10 óre inainte de amédiadi si incheia siedinti'a de astadi.

Influinti'a crestinismului asupra civilizatiunei popóreloru.

Suntu anumite timpuri, cari producu in lume câte-o ideia mare câte-unu evenimentu de importantia extraordinara, cari ani de-a rindulu sau chiar vécuri intregi tienu in ferbere intrég'a societate omenéscă, ba adeseori o sguidue si o transfórma pana in temelii.

Astadi, buna-óra, socialismulu, materialismulu si nationalismulu suntu acele trei idei mari, cari se manifestéza mai multu decât ori-când pana aci, si cari dominéza si tienu societatea neamului omenescu intr'o frementare continua, neobicinuuta si atât de ingrijitóre, încât vedi, pare ca, lumea intréga intrebându-se: când si cum va avé óre se isbucnéscă odata catastrof'a decidiétóre?!

Si tot astfel, chiar dintru inceputu pana in diu'a de astadi — multe reforme, multe schimbări si revolutiuni sguiditóre s'au petrecutu in viéti'a popóreloru din lumea acést'a. Ori-ce incercari inse de felulu acest'a, produse in sinulu omenirii de vre-unu capu mai luminatu, de spirite mai ingenioése, — dupa-ce au succesu mai multu sau mai putienu, dupa-ce, — cum amu dice, — 'si-au traitu traiulu: in mare parte au disparutu si ele, cá ori-ce lucru sau nascocire a spiritului omenescu. Dara schimbarea sau transformatiunea, ce a produs-o in lume religiunea crestina, religiunea fiului dumnedieescu, nascutu in iesle, — e fara sfirsitu, e neintrecuta si fara sémenu in istori'a lumii.

Trei-dieci de ani a vietuitu cu trupulu in mijloculu muritoriloru marele reformatoru si Mantuitoru alu omenirii, invetiandu si propa-

gandu cuventulu adeverului, marile principii ale credintiei, dragostei si nadejdei; — acestu scurtu timpu inse a fostu prea destulu, pentru-cá invetiaturile lui se alunge din lume intunereculu nestrabatutu, se deschida ochii sufletesci ai popóreloru si se respandéscă in lume lumin'a adeverului, pacea si dreptatea, iubirea si vietuirea curata si morala.

Cá se planteze inse si se eternizeze invetiaturile sale in sufletele coplesite de patimi ale ómeniloru, elu a trebuitu se indure multe suferintie, multe amaraciuni, multa ocara si in urma chiar mórtepe cruce. Éra aceia, cari l'au intielesu si au primitu in adeveru invetiaturile lui, cari le-au propagatu in lume intocmai cá si densulu: s'au impartasitu de aceeași sórte; ei inse, cá si marele loru invetiatoru, le-au suferitu tóte cu rabadare uimitóre, cu mangaiere si cu adeverata multumire sufletéscă, pentru-ca caus'a lor erá cea mai drépta si cea mai sfanta, pentru-ca din sangele lor cresceau in locu sute si mii de suflete crestine. Cumca ei au trebuitu inse se aiba o sórte si unu sfirsitu atâtu de tragicu, — ni-se pare unu lucru de sine intielesu, deóre-ce cam asia se intempla totdeauna, când vre-o ideia mare vine se intre si se se stabiléscă in mijloculu omerii. I-se face cea mai cumplita opositiune, fiindcă ómenii asia suntu; ei nu potu se scie, nu potu se intieléga si se prevada cu totii binele si folósele, ce mai tardiu au se resulte pentru omenire din acésta mare ideia.

Daca ne gandimu acuma la fazele si frementarile, prin cari a trecut u religiunea crestina pana in dilele nóstre, ne cuprinde o adeverata uimire, cu ce gloria neintrecuta a putut ea se strabata prin tóte obstacolele si 'n tóte timpurile. Ea a trebuitu inse neaperatu se aiba viitoru, si inca viitorulu celu mai siguru, celu mai stralucitu, pentru-ca a fostu intemeiata pe nisce principii, pe nisce invetiaturi atât de sublime, atât de binecuventate, încât nici unu spiritu omenescu nu le-ar fi pututu produce vr'odata in lume.

Érá mica si de totu neinsemnata — la inceput — imperati'a religiunii crestine; dara, in urm'a multeloru góne, maltratari si versari de sänge, in urm'a staruintiei nemuritórei Dóme Elen'a si a marelui ei fiu si imperatu Constantinu, dela care a aternatu atât de multu latirea mai grabnica a invetiaturiloru dumdieesci, — crestinismului i-se deschise unu drumu mai oblu, mai largu si binecuventatu, putendu astfel se strabata in tóte páturile societatii omenesci si se se respandéscă „pana la marginile lumii.“

Si in adeveru, astadi, dupa atâtea sute de ani dela ivirea sa in lume, crestinismulu ne arata minuni, rezultate uimitóre si numai binecuventate, cari, fara de densulu, nici odata nu s'ar fi pututu produce in sinulu omenirii!

Astadi, când religiunea crestina este imbratiata si marturisita de aprópe 400 milióne de suflete,

alu caroru numeru se sporesce inca necontentitu, — mai póte óre cineva se se indoiéscă despre bunatatile si darurile nemesurate, pe cari ea le-a adusu in lume ? !

Vor fi, nu-i vorba, si de aceia, pentru-ca altmintrelea nu s'ar puté vorbí inca despre diferite secte, despre certe si lupte, precum si despre urmarirea asia numitiloru eretici, cari s'au ivitu si se ivescu inca sporadicu, in mijloculu lumii crestine. Dara aceste aparituni suntu cu totul impotente in fatia puterii vecinice nemesurate a legii crestine, si peri-voru dinaintea ei „cá céra de fatia focului.“

Unu evenimentu atât de insemnatu in istori'a omenirii, precum e crestinismulu, care s'a inradecinat atât de aduncu in societatea omenésca, si care s'a conservatu intr'unu modu atât de puternicu pana in diu'a de astadi si se va conservá inca si desevisi totu mai multu si mai puternicu pana in eternitate; — trebue de siguru se fie o fapta desevisita, o fapta dumnedieésca si numai binefacetóre pentru intrég'a omenire; trebue, prin urmare, neaperatu se aiba totdeauna si in primul loc influenti'a cea mai salutara, cea mai binecuvantata si asupra civilizatiunii popóreloru !

Caci, se vedemu acum, ce va se dica civilizatiune ?

„Ea este, dupa Francezulu M. Guizot, fapt'a cea mai exalenta, o fapta generala si definitiva, la care tientescu si in care se resuméza tóte celelalte fapte. Se luamu tóte faptele, din cari se compune istori'a unui poporu si cari totdeauna sunt considerate cá elementele vietii lui; se luamu institutiunile acestui poporu, comerciulu, industri'a, resbóiele, tóte amenuntele modului lui de guvernare, precum si gradulu lui de progresu si de cultura, si considerandu tóte faptele acestea impreuna, voindu se le apretiuimu si se le judecamu, totdeuna ne intrebamu: intru cât si in ce au contribuitu ele pentru civilizatiunea acestui poporu? ce rolu au jucatu aci? ce parte au luatu, ce influentia au exercitatu asupra vietii acestuia? — Éra prin acést'a nu numai ca ne putem face o ideia completa despre faptele acestea, ci le si putem mesurá si apretiuí dupa adeverat'a lor valóre; caci ele suntu cá nisce riuri, cari vecinicu se grabescu se duca ap'a, cá se formeze oceanulu. — Am puté deci se dicemu, ca civilizatiunea e unu feliu de oceanu, care face avuti'a si puterea de viétia a unui poporu si in sinulu caruia vinu se se unéscă tóte elementele vietii poporului, tóte puterile lui de existentia. „Idei'a fundamentala a cuventului civilizatiune s'ar paré cuprinsa: in progresulu sau perfectionarea vietii civile, in desvoltarea societátii propriu dise si a relatiunilor sociale intre ómeni, din ceea-ce resulta pe de-o parte producerea crescenda de mijlóce de putere, si de bunastare in societate; éra pe de alta parte distribuirea drépta de putere si de bunatati intre individi.

„Va se dica, desvoltarea vietii sociale si morale, a vietii individuale interióre, desvoltarea omului

insusi: a facultatiloru, sentimentelor si ideiloru lui, precum si desvoltarea si progresulu societatii si alu omenirii — suntu tóte producte ale civilizatiunii. Pretutindenea, unde neamulu omenescu vede stralucindu sciintiele, literele si artele, precum si credintiele religióse — aceste imagini mari si glorificate ale naturei omenesci, — pretutindenea, unde vede creându-se acestu tesauru de bucurii sublime: recunosce puterea si influenti'a binefacetóre a civilizatiunii.“

Chiar dela inceputulu seu inse, crestinismulu a datu lumii, societatii omenesci unu nou coloritu, unu aventu nobilu, salutaru si sublimu si deosebitu de alu lumii pagane. Elu a schimbatu cu totul viéti'a omenésca: interiorulu omului, credintiele si sentimentele lui, a regeneratu pe omulu moralu si intelectualu si a datu desvoltarii si progresulu omenirii cu totul alta directiune, — mai sanatósa si mai salutara.

Si, cá se-mi potu — celu putienu in parte — motivá acésta asertiune, imi permitu a o dasfasiurá aci mai la vale in câteva puncte mai generale.

Influenti'a binefacetóre a crestinismului mai atâtâu de tóte o observamu asupra vietii familiare. Viéti'a conjugala, legatur'a intre barbatu si femeia, nu mai este astadi ceea-ce a fostu odata; astadi ea e cinstita, seriósa, indisolubila, curata, si sfanta. Femei'a este scósa de multu din positiunea sa grea si nefericita, in care gema in timpurile pagane. Ea e egala barbatului seu, are rolulu, ce 'i-se cuvine in societatea omenésca; ea a devenitu soti'a, amic'a cea mai credinciósa a barbatului, inim'a casei si a familiei. Fara de dinsa ori-ce familia ar trebui se se ruineze si se se cufunde in abisulu necazuriloru si alu nenorocirii vecinice. Famili'a crestina pastréza si cultiva neintreruptu si cu cea mai mare scumpe-tate foculu celu sfantu alu castitatii, alu bunatátii, alu indurarii si alu caritatii.

Poligami'a, feluritele escese si desfrênările nu mai potu astadi se napastuéscă in sinulu familiei a-deveratu crestine, pentru ca religiunea crestina le tiene totdeuna departe de densa si le combate cu o putere neinvinsa dimpreuna cu luxulu si imbuibarea, cu lacomi'a la averi si ambiuniunea desiérta.

Astadi in famili'a crestina domnesce pacea, credinti'a adeverata si iubirea cea mai curata, cari forméza isvorulu adeveratei fericiri.

Asupra desvoltării spirituale a omenirii influenti'a crestinismului este nemesurata si cea mai salutara. Elu a datu celu dintâiu lovitur'a de mórte urgisitei inchinari la idoli, care éra impreunata cu jertfe sangeróse, cu fapte scandalóse si vrednice de tóta osand'a. Elu a condusu omenimea la monotheism, la cunoscenti'a unui singuru si adeveratu Dumnedieu, care este fiinti'a cea mai desevisita, care conduce lumea si tóte câte se afla intr'insa, care este atotputerniculu, prébunulu, préinduratulu si préintieptulu Parinte al tuturoru fapturiloru din lume, si care nu

voesce, decât binele si fericirea tuturor fiintielor sale.

Crestinismulu nu pretinde dela credinciosii sei servicii religioase cu ceremonii pompoase si costisitoare, ci destapta in noi cugetarea si cercetarea mai adancita asupra invetiaturilor sale, cari pretindu inse totdeauna curatienia si sfintieni'a sufletului nostru. Prin invetiatur'a crestina s'a desteptatu in omenire puterniculu indemnu si gustulu pentru studiarea mai cu profunditate a diferitelor sciintie : filosofi'a, teologi'a, filologi'a si altele, precum si pentru cultivarea mai estinsa a feluritelor arte. Clerulu, servitorii altarelor crestine au devenitu dascalii poporeloru si profesorii cei mai luminati ai generatiuniloru tinere. Numai invetiatur'a lui Christosu a fost in stare se duca omenirea la cunoscinti'a acelor adevaturi, cari inzadar au fostu cautate si cercetate in toate timpurile de toti filosofii lumii pagane.

Efectele binefacatoare ale crestinismului asupra culturii morale a omenirii suntu atat de mari, atat de imbelsugate, incat e preste putintia, ca se le poata cineva enumera in toate amenuntele si se le apretieze dupa adeverat'a loru valoare.

Religiunea crestina ne impune infrenarea placeriloru si a pofteloru trupesci, cari, dandu-li-se totdeauna ascultare si cursu liberu, usioru potu se ne amagesca si se ne arunce in prapasti'a nefericirii si a nimicirii totale. Ea ne invatia si ne indamna necontentitu, ca se recunoscemu totdeauna si in toate intreprinderile nostre ordinea morala a lucruriloru ca pe cea mai inalta si mai salutara. Ne sfatuesce in tot momentulu, ca se ne facemu partasi de acele virtuti, cari nici cunoscute, nici practisate n'au fost de poporele pagane : de iubirea fatia de Dumnedieu, de increderea si nadejduirea intr'insulu ; de iubirea fatia de aproapele nostru ca fatia de noi insine si de iubire chiar fatia de inimizii nostri ; de castitate, umilintia si de abnegatiune ; de jertfirea nostra pentru fapte mari si folositoare pentru semenii nostri si de dispretiuirea cu prudentia a lucruriloru pamentesi.

(Va urma.)

Protocolulu

conferintiei a II-a a „Reuniunii cercuala a invetiaturiloru romani gr. or. din protopopiatulu Aradului“, — tienuta la 30 Octomvre 1891. s. v. in comuni'a „Micalac'a.“

Siedinti'a I.

Tienuta dimineti'a la orele 9—12. Presinti : sub presiedinti'a ordinara a presiedintelui Ioan Efticiu si in presinti'a M. On. Dmnu protopopu Moise Bocsianu, profesorulu Teodor Ceontea, invetiatorii : Iosif Moldovanu, Nicol. Stefu, Mihaiu Oltean, Iosif Iosa, Mihaiu Chicinu, Samson Lugosianu, Ioan Caracionu, Romul Teuceanu, Melentiu Boto, Urosiu Achimasiu, Ambrosiu Costea, Ioan Lugosianu, Vasiliu Zabu, Georgiu Morariu si Ioan Bosganu.

Afara de acesti membrii au mai fost presinti ca onoratorii : Moise Babescu parochu in Fenlacu,

Ioan Cióra parochu si ases. consistorialu si Iustin Dascalu parochu ambii din Micalaca, judele comunalu, episcopii si alti poporeni din Micalac'a.

Notariu : Vasiliu Olariu secret. I.

I.

Conform programei statorite susnumitii Domni, sau adunatu si intrunitu dimineti'a la 9 ore in Sft'a biserica gr. or. rom. din locu (Micalac'a) asistand la celebrarea chemarei Duhului Sftu pontificata de Pré On. Domnu protopresbiteru concerninte Moise Bocsianu. — Dupa acesta presiedintele reuniunii cercuale Ioan Efticiu invetiaturu in Pecica, prin o cuventare scurta dar patrundietore, varsand interes de cauza in inimile membriloru si a publicului present, si salutandu-i, deschide conferinti'a II-a din est anu.

II.

Tot presiedintele Ioan Efticiu afla de binevenitu momentulu a saluta in numele reuniunii pre Pré On. Domnu protopopu Moise Bocsianu, carele ca unu bunu parinte desconsiderandu ori ce greutati si jertfe precum chiar si odihna de carea ar avea lipsa in verst'a s'a inaintata, in tot loculu unde e numai e vorba de invetiaturi, scola si progresu este in fruntea nostra cu trupu si sufletu ; saluta mai departe pre M. On. Domnu profesorulu Teodor Ceontea carele purerea neobositu muncesce cu noi alaturea la inaintarea culturei poporului ; saluta pe R. Domni Ioan Cióra si Iustin Dascalu pentru bunavointi'a cu carea nea primitu in comuni'a incredintata pastoriei lor precum si pre R. Domnu Moise Babescu parochu in Fenlacu pentru interesulu manifestatu facia de intrunirea nostra ; si in fine saluta pre comitetulu parochial si pre poporulu acestei comune frumose, urandule preste tot fericire si viatia indelungata.

Conferinti'a si manifesta consimtiementulu intru urari de „Se traiasca.“

III.

Pré On. Domnu protopopu si inspectoru scolaru Moise Bocsianu, saluta adunarea cercuala din tractulu seu, prin o vorbire adeveratu parintesca si demna de unu adeveratu si bunu inspectoru, in carea sa intonatu insemnatatea scolareloru si a invetiaturiloru poporului romanu, recomanda deci invetiaturiloru, ca avend de tianta fericirea poporului roman, se conlucre unulu fiesce carele intru ajungerea acestui scopu sublim, si le recomanda ca pe toate terenele se se afirme de adeverati romani.

Salutatiunea parintesca a Parintelui protopopu si inspectoru, intru urari entusiastice de „Se traiasca“ se ia la placuta cunoscintia.

IV.

Parintele parochu Ioan Cióra saluta adunarea invetiaturiloru, din incredintiarea Comitetulu parochialu precum si in numele poporului roman din acesta comuna, cu unu sinceru „bine ati venitu.“ — Se ia la cunosintia cu vina placere.

V.

Urméza conform programei autenticarea protocolului siedintiei premerse. Notariulu presentéza acel protocolu autenticatu prin comisiunea esmisa spre acestu scopu, conform conclusului Nr. XVIII. din siedinti'a premérsa. Raportéza mai departe ca presidiul respective biroulu a satisfacutu si executatu tóte conclusele aduse in aceea conferintia. — Se ia la cunoscintia.

Dupa acestea presedintele suspinde siedinti'a pe timpu nedeterminatu si provoca conferinti'a ca: conform programei se asiste in corpore la ascultarea prelegeriloru in scótele invetiatoriloru Savu Mihutia si Savu Bugariu.

Presintii in frunte cu protopopulu inspectoru sau presentatu in scól'a invetiatoriulu Savu Mihutia unde densulu conform ordului de óre a preles si esaminat din „Religiune“ si „Geografie“; apoi invetiatoriulu Savu Bugariu a preles scolarilor sei tot din acele studii, in mod paralel.

VI.

Dupa dimiterea scolariloru, presedintele redeschide siedinti'a si provóca pre invetiatori a se proninci'a asupra acestoru prelegeri.

Conferinti'a dupa mai multe obiectiuni metodice, pro si contra, chonchide: ca rezultatulu si modulu de propunere e satisfacatoriu; si in sfrsítu, la propunerea invetiatoriulu Iosif Moldovanu conferinti'a decide si recomanda Dlor invetiatori ca: „la propunerea geografiei pentru intuirea mai buna se foloséscá desemnulu,“ incát acela pana acum nu s'a practisatu.

Fiind timpul inaintatu presedintele radica siedinti'a.

Dat ca mai sus.

Ioan Efticiu, m. p.
presiedinte.

Vasiliu Olariu, m. p.
notariu.

Siedinti'a II.

Tienuta dupa amédi la órele 2—6. Presinti: sub presiedinti'a ordinara a presiedintelui Ioan Eftici si in presinti'a protopopulu inspector Moise Bocsanu, Teodor Ceontea profesor, apoi invetiatorii Nicolau Stefu, Mihaiu Olteanu, Savu Bugariu, Savu Mihutia, Ioan Bosganu, Georgiu Morariu, Iosif Iosa, Iulia Plasia, Ioan Lugosianu, Ambrosiu Costea, Romul Teuceanu, Mihaiu Chicinu, Samson Lugosianu, Ioan Caracioni, Urosiu Achimasu, Melentiu Boto si Vasiliu Zabu.

Afara de acesti membrii au mai fost presinti ca onoratori: Ioan Cióra parochu si asesoru Const. si Iustin Dascalu ambii preoti din Micalaca, Moise Babescu parochu in Fenlacu, judele comunalu si alti poporeni din Micalac'a.

Notariu: Iosif Moldovanu secret. II.

VII.

Se constata ca dela conferinti'a de adi lipsescu

10 invetiatori. — Conferinti'a autoriséza biroulu a purcede conform „regulamentulu consistorialu“ Nr. 5.

VIII.

Presedintele aduce la cunoscintia, ca pentru tienerea de disertatiuni s'au insiunatu inca din siedinti'a, respective conferinti'a premérsa, Dlu profesoru Teodor Ceontea despre „mesurile metrice“ si invetiatoriulu Nicolau Stefu despre „Matasaritu“; roga deci pe susnumitii Domni asi ceti operatele, cari,

Se primescu din partea celor presinti intru urari de „Se traiasca“ si se acud la acestu protocolu sub. A) si B.)

Referitori la disertatiunea cea din urma se decide: cá corpulu invetiatorescu in genere precum si unulu fiesce care membru in specie se staruiasca intru latirea acestui ram importantu alu economiei intre poporeni nostri.

IX.

Conform programei urmédia tractarea „Exercitieloru intuitive, cetitulu si serisulu in scól'a poporala“, impartite acestei reuniuni cercuale din partea reuniunii generale. Pe basa decisului conferintiei premerse tienute in Pecica rom. la 5/17 Iuniu a. c. N. X. presedintele prin notariu provóca membrii pentru de asi ceti si insinua operatele in ordinea impartirii facute de comisiunei esmisa sub Nrulu de mai sus.

In urmarea provocarei se insinua: 1. Iosif Caracionu despre „Corpul omulni“. 2. Iosif Iosa despre „Padure.“ 3. Romul Teuceanu despre „Impartirea timpului.“ 4. Ioan Lugosianu despre „Formatiunile pamentu.“ 5. Iosif Moldovanu despre „Ceriu ect.“ 6. Georgiu Romanu despre „Aerul atmosfericu“ 7. Melentiu Boto despre „Scrierea si cetirea an. II“. 8. Samson Lugosianu despre „Omul si Ddieu“. 9. Savu Mihutia „Scrierea si cetirea an. V“. 10. Urosiu Achimasu „Minerale.“

Cari operate dupa cetirea se acudu la acestu protocolu sub C) D) E) F) G) H) I) K) L) M).

X.

Presedintele provoca reuniunea cercuala a se pronuciá asupra operatelor cetite si a aduce in acésta cauza unu conclusn meritorial.

Membrulu Teodor Ceontea in urmarea acésta face propunerea, ca se se aléga o comisiune carea se cenzureze tóte operatele si in siedinti'a viitóre raportandu despre resultatu se vina cu propunere concreta in acésta cauza.

Propunerea D. Ceontea se primesce si se esmite o comisiune constatátore din Dni Teodor Ceontea, Dr. Petru Piposiu, Ioan Efticiu, Samsonu Lugosianu, Nicolau Stef, Georgiu Gebelesiu si Iosif Moldovanu.

XI.

Referitori la invetiatorii cari nu si-au insinuat operatele lor, conferinti'a decide: respective — Autoriséza biroulu pentru ai provoca se si-inainteze lu-

crările lor la adresa presiedintelui Ioanu Efticiu celu multu pana in 1 Ianuarius 1892. pentru ca acesta inca in timpu potrivit si anume pana in 1/13 Ianuarius se le inainteze comisiunei censuratóre.

XII.

Cu privire la designarea timpului si locului pentru adunarea viitoare: reuniunea carcuala unanim designéza diua de 6/18 Februarius 1892 si comuna Arad, unde se va asculta prelegerea invetiatorului Nicolau Stefu.

XIII.

Membrul Teodor Ceontea propune a se vota multiamita protocolara preotiloru locali Ioan Cióra si Iustin Dascal precum si invetiatorilor locali, pentru jertfele aduse intru succesulu conferintiei noastre si pentru bunavointia de carea nea impartasitu in frumoasa lor comuna.

Se primesce unanim, intre manifestatiune de „Se traiesca“.

XIV.

Parintele parochu Ioan Cióra, in numele seu si alu celor alalti functionari bis. multiemesc reuniunei cercuale pentru onórea de care ia impartasitu in timpul fiintiei lor in comun'a Micalac'a, si 'si cere scusa pentru cele dóra nesuccese conform dorintielor lor. — Se ea la cunoscintia cu placere.

XV.

Se propune alegerea unei comisiunei pentru autenticarea protocolului presinte. — Conferinti'a esmite in aceea comisiune pre membrii: Teodor Ceontea, Nicolau Stefu, si Mihaiu Olteanu din Arad.

XVI.

Conmbrulu Samson Lugosianu, saluta pe Pré On. Domnu protopopu si inspectoru scolaru Moise Bocsianu pentru interesarea de causele noastre scolare si pacienti'a avuta in tot decursulu acestei conferintie si îi doresce in numele seu si a intregului corpu invetiatorescu din acestu tractu, multi si fericiti ani, tarie si sanatate, spre a ne putea conduce inca multi ani pre noi si destinele noastre scolare.

Conferinti'a si-manifestéza consimtiemintulu intru frenetice urari de „se traiesca“.

XVII.

Protopopulu inspectoru prin putiene cuvinte punend tuturor membriloru la inima interesarea de tot ce promovédia inaintarea si binele reuniunei, scólei si preste tot a poporului romanu, multiamesc invetiatoriloru sei pentru tóte manifestatiunile de iubire si promite si pentru mai departe tot ajutoriulu si sucursul seu invetiatoriloru si reuniunei lor.

Conferinti'a primesce si éa la cunoscintia cu placere.

Ne mai fiind alte agende, presiedintele dorindu

conmembrilor tot binele pana la revedere, inchide conferinti'a.

Dat ca mai sus.

Ioan Efticiu m. p.
presiedinte.

Iosif Moldovanu, m. p.
notariu.

Acest protocol sa cetit si autenticatu.

Aradu, in 20 Nov. n. 1891.

Teodoru Ceontea, m. p.

Nicolau Stefu, m. p.

Mihaiu Olteanu, m. p.

D I V E R S E.

* *Te-Deum.* Joi'a trecuta, in diu'a aniversarií dilei onomastice a Maiestatii Sale pré gratiósei noastre Imperatese si Regine Elisabeth'a s'a oficiat in biseric'a catedrala unu Te-Deum, — ridicandu-se rogatiuni ferbinti catra Celu Atotputernicu pentru sanatatea si indelung'a viétia a Maiestatilor Lor si a intregii case domnitórie.

Se-traiésca Maiestatile Lor intru multi fericiti ani!

* *Pré Santi'a S'a,* parintele Episcopuu al Aradului Ioan Metianu pléca astadi cu trenulu de dupa amédi la Sibiiu spre a participá la siedintiele pré venerabilului consistoriu metropolitanu.

* *Coru nouu bisericescu* compusu din studenti gr or. s'a infintiatu in dilele din urma in Beiusiu la iniciativ'a dlui clericu absolut Georgiu Papp, iun. si cu binevoitoriulu concursu alu Dnilor clerici absoluti Georgiu Cherechesiu, Georgiu Papp, sen., Emanuil Popu, care pentru prim'a data au debutatu in diu'a st. Mucenicu Dimitrie. Felicitárele noastre initiatoriului si coristilor!

† *Necrologu.* Subscris'a, cá mama, cu inim'a infrenta de durere, aduce la cunoscinti'a tuturor rudeniiloru, amiciloru si cunoscutiloru, cá iubitulu si neuitatulu ei fiu Romulus Miculescu candidatu de advocatu, dupa grele suferintie, impartasitu cu s. taina, a repaosatu in Domnulu la 4/16 Noemvre a. c. diminéti'a la 9 óre, in etate de 43 ani. Remasitielle pamentesci a-le defunctului s'au asediat spre odichna eterna — dupa ritulu gr. or. — in 6/18. Noemvre a. c. la 3 óre d. a. din locuinti'a: Budapest'a, VII. strad'a Király Nr. 13 in cimiteriulu comunu de lânga strad'a Kerepes. Budapest'a, la 5/17. Noemvre 1891. Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata! Ved. preotiésa: Sofi'a Miculescu, nascut. Sando.

* *Multiamita publica.* Subscrisii cu placere aducem la cunoscinti'a prea onoratoriloru domni cetitori ai fóiei „Biseric'a si Scól'a," cumcá din incidentulu „petrecerii de dans“ arangiata de catra tinerimea studiósá romana din Lipov'a la 27. Aug. c. n. in favorulu fondului „Reuniunii femeiloru romane din Lipov'a, pentru ajutarea scolariloru romani lipsiti de mijlóce,” pre langa suprasolvirile si ofertele maritimóse publicate cu datulu de 22 Oct. n. in colónele acestei foi, au mai contribuitu cu oferte dn'a Ecatarin'a Scalla, president'a reuniunii cu 5 fl. si dlu I. Maximilianu preotu in Brasiovu cu 2 fl. — Când

relatâm despre acestea, ne permitem totodata a rugá pre dn'a E Scalla si pre dlu I. Maximilianu, cá pentru binevoitoriulu dloru spriginu, se binevoésca a primí espresiu-nile profundeí nóstre multiamite. — Lipov'a, la 20. Noemvre 1891. — Pentru comitetulu arangiatoriu: Ath. Bra-deanu, presidentu; Octav. Puticiu, secretariu.

* **Anunciu literariu:** *A aparutu „Calendariu pe anulu 1892“ formatu octavu pe 138 pagine si se afla de veditare cu 30 cr. v. a. in tipografi'a diecesana si in tote librariile mai insemnate. Celoru ce primescu spre vendiare esemplarie mai multe li-se acorda rabatu avantajios.*

Concursu.

Pentru deplinirea parohiei a dóu'a vacante din comun'a **Cuvinu**. — in protopresviteratulu Radnei — sistemisata de a II-a classa, se escrie concursu cu terminu de 30 zile dela prim'a publicare.

Emolumintele anuale sunt:

1) Un'a sesiune parochiala comasata, a careia venitu anualu e computatu la 400 fl. dupa detragerea contributiei;

2) Un'a gradina intravilana, pretiuita cu unu venitu anualu de 20 fl.

3) Birulu preotiescu pretiuitu in bani la 100 fl.; — si

4) Venitulu stolariu usuatu, computatu la 150 fl. — cari tóte la olalta dau sum'a de 670 fl.

Alegendulu parochu e detoriu a dá un'a jumetate parte din venitulu intregu orfaniloru remasi dupa preotulu decedatu, pana la implinirea anului dupa mórtea aceluia.

Concursule ajustate conform Statutulu organicu si Regulamentulu pentru parohii, sunt a se trimite subscrisului protopopu in Radn'a; — avénd recurentii a se presentá in sant'a biserica din locu, in vre-o Dumineca ori serbatóre, spre a-si aretá destaritatea in rituale, in cântari si cuvântari bisericesci.

Cuvinu, din siedinti'a estraordinaria a comitetulu parochialu, tienuta in 3/15. Noemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **VASILE BELESIU**, m. p. protopopulu Radnei.

—□—

Se escrie concursu pentru deplinirea parohiei vacante de cl. III-a din **Foneu**, protopresviteratulu Tinței, cu terminu de alegere de 30 zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 1. Cortelu liberu cu gradina pretiuitu in 20 fl. 2. Birulu dela 80 case câte 1½ vica cucuruzu 150 fl. 3. Pamentulu preotiescu-invetiatorescu 100 fl. 4. Dilele de lucru cu plugulu si man'a 30 fl. 5. Stolele usuate 50 fl. 6. 4 metri lemne de focu 40 fl. 7. 80 portiuni fênu 16 fl. — Sum'a 406 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie, sunt avisati a subserne recursele instruate conform prescricloru Stat. org. in terminulu indicatu subscrisului protopresviteru in Cséffa, (cottul Bihar) presentându-se in vre-o Dumineca la st'a biserica in fati'a locului, spre a-si aretá desteritatea in cele rituali.

Se obsérva cá alesulu preotu, pana la sistemisarea

salariulu invetiatorescu, deocamdata, va propune si invetiamentulu.

Foneu, 3/15 Noemvre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **IOSIF VESS'A**, m. p. protop. Tinței.

—□—

Pentru intregirea postulu de preotu in parochi'a de clas'a a III-a **Giuliti'a**, din protopresviteratulu Radnei, se escrie prin acést'a concursu cu terminu de 30 zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 1) Venitulu pamentulu preotiescu de 332 fl. din care e a se solvi si contributiunea; 2) Venitulu birulu preotiescu 100 fl.; 3) Venitulu diferiteloru stole preotiesci 80 fl.; — care dau laolalta venitulu anualu de 512 fl.

Concurentii au a-si inaintá suplicele loru instruite conform legei in vigóre, in terminulu sus indicatu la oficiulu protopresviteralu alu tractulu Radnei.

Radn'a, 24. Octomvre 1891.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Vasile Belesiu, m. p.

protopresviteru.

—□—

Pentru deplinirea postulu de invetiatoriu la scól'a gr. or. din **Vizn'a**, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe diu'a de 24. Noemvre st. v. a. c.

Emolumintele sunt, in numerariu: 121 fl. 50 cr.; pausialu scripturisticu 10 fl. pentru conferentie 10 fl. si 10 fl. pentru curatoratu; éra in naturale: 3 jugere pamentu aretoriu, 32 metri de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a; 48 meti parte grâu, parte cucuruzu, si locuinta libera cu gradina de legume.

Recursele cuviintiosu ajustate, sè se tramita Parintelui protopopu Georgiu Creciunescu in Belinez per Kiszetó, pana inclusive 22. Noemvre 1891; avénd recurentii a se presentá in vr'o Dumineca ori serbatóre in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantarile bisericesci.

Dirigintii de „coruri vocali,“ vor fi preferiti.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. CRECIUNESCU**, m. p. prot. si inspectoru scol.

LICITATIUNE MINUENDA.

Pe bas'a ordinatiunei Venerabilulu Consistoriu de datulu 28 Aug. a. c. Nr. 3.877. se escrie concursu de licitatiune minuenda pentru zidirea unei nóue scóle confesionale gr. or. in **Siustra**, cu terminu pe 27 Dec. st. v. 1891. sau 8 Ian. 1892 st. nou in comitatulu Temesiu, cerculu Recasiu, protopresviteratulu Belintiu.

Planulu, preliminarulu speseloru si conditiunile de licitatiune se pot vedea la presiedintele comitetulu parochialu Pompeiu Dorca.

Doritorii de a interprinde acést'a zidire sunt avisati ca pe terminulu mai sus espus, sè-se presinte la faci'a locului, sau se-si trimite ofertele in scrisu provediute cu vadiulu de 10%o garantandu-se primirea aceluia, care va intreprinde zidirea cu pretiulu celu mai moderatu.

Siustra, 19 Octobre 1891.

Pompeiu Dorca, m. p.

pres. com.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu: **GEORGIU CRECIUNESCU**, m. p.

—□—